

Tjänsteutlåtande Nr: 2023-16

Utfärdat 2023-03-01

Diarienummer 0273/23

Handläggare

Ellinor Dyne

Telefon: 031-3673025

E-post: ellinor.dyne@educ.goteborg.se

SLK remiss dnr 0149/23 från Universitets - och högskolerådet: Ändring i Universitet- och högskolerådets föreskrifter om kvalificerade och relevanta yrkeskunskaper för särskild behörighet till utbildning som leder till yrkeslärarexamen

Förslag till beslut

I Utbildningsnämnden för Utbildningsförvaltningen:

Utbildningsnämnden tillstyrker föreslagna ändringar i Universitets- och högskolerådets (UHR) föreskrifter med de överväganden och justeringar som framgår av förvaltningens yttrande, och svaret översänds till UHR.

Sammanfattning

Regeringen har beslutat om propositionen ”Ämnesbetyg – betygen ska bättre spegla eleverns kunskaper” (Proposition 2021/22:36). Där föreslås bland annat att ämnesbetyg ska ersätta dagens kursbetyg i gymnasieskola och Komvux på gymnasial nivå. Ämnesbetygsreformen innebär även förstärkning av ämnesinnehållet vilket i sin tur påverkar vilka kunskaper som bör finnas hos blivande yrkeslärare. För att möta de ökande ämneskraven har Universitets- och högskolerådet (UHR), i dialog med Skolverket, analyserat och föreslår i den här remissen förändringar som rör antagningssystemet för yrkeslärare och som stämmer överens med ämnesinnehållet. Skolverket och UHR har likalydande kunskapskriterier i myndigheternas föreskrifter.

Utbildningsnämnden har ombetts att lämna svar gällande UHR:s förslag om ändrade kunskapskriterier för yrkeslärare i samband med den kommande ämnesutformningen i gymnasieskolan och Komvux.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension

Bedömning ur social dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Samverkan

Ärendet har samverkats med förvaltningens samverkansgrupp (FSG) 2023-03-13.

Bilagor

1. Bilaga 1. Föreskrifter om ändring i UHRs föreskrifter om yrkeskunskaper för blivande yrkeslärare
2. Bilaga 2 Konsekvensutredning
3. Bilaga 3 Ändrade och utgående kunskapskriterier
4. Bilaga 4 Remiss Förslag till föreskrifter om ändringar i UHRs föreskrifter

Ärendet

Utbildningsförvaltningen har av Stadsledningskontoret ombetts att lämna svar gällande UHR:s förslag om ändrade kunskapskriterier för yrkeslärare i samband med den kommande ämnesutformningen i gymnasieskolan och Komvux. I beredningen av svaret har Utbildningsförvaltningen inhämtat synpunkter från förvaltningen för Arbetsmarknad och vuxenutbildning 2023-02-15.

Remissvaret ska vara Universitets- och högskolerådet tillhanda senast den 24 mars 2023.

Beskrivning av ärendet

Regeringen har beslutat om propositionen *"Ämnesbetyg – betygen ska bättre spegla eleverns kunskaper"* (Proposition 2021/22:36). Där föreslås bland annat att ämnesbetyg ska ersätta dagens kursbetyg i gymnasieskola och Komvux på gymnasial nivå.

Ämnesbetygsreformen innebär även förstärkning av ämnesinnehållet vilket i sin tur påverkar vilka kunskaper som behöver finnas hos blivande yrkeslärare. I Sverige finns en referensram på 8 referensnivåer för vilka nödvändiga kvalifikationer (SeQF) som gäller för utbildningsnivåer. Kunskapsnivån för elevernas gymnasiala utbildning är 4 och undervisande yrkeslärare ska ha i sin tur ha ämneskunskaper på minst nivå 5 i SeQF. För att möta de ökande ämneskraven som följer med betygsförändringen har UHR, i dialog med Skolverket, analyserat och föreslår i den här remissen förändringar som rör antagningssystemet för yrkeslärare och som stämmer överens med ämnesinnehållet.

Förändringarna gäller UHR:s föreskrifter (UHRFS 2013:4) om kvalificerade och relevanta yrkeskunskaper för särskild behörighet till utbildning som leder till yrkeslärarexamen. Det innebär förslag på ett ökat antal kunskapskriterier från 227 till 320. Ytterligare finns förslag på 290 kunskapskriterier som ändras alternativt utgår. Majoriteten av kunskapskriterierna handlar om att yrkesläraren ska ha *förmåga* att utföra specialiserade arbetsuppgifter utifrån relevanta lagar och andra bestämmelser. UHR bedömer att justering av kunskapskriterierna utöver det som nämns i bilagorna kräver frågor och svar som inte ryms inom den här remissen utan behöver utredas vidare.

Skolverket har tidigare förslagit att Hantverksprogrammet ska upphöra från 1 juli 2025. Ett nytt nationellt program med namnet Frisör- och stylistprogrammet kommer att ta dess plats, vilket kräver nya förslag på kunskapskriterier för ämnesinnehåll och yrkeslärarkompetens.

Förändringarna i UHR:s föreskrifter föreslås träda i kraft den 1 januari 2024 och tillämpas efter den 31 juli 2024.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen konstaterar att den förhållandevis korta remisstiden gör att det är svårt att helt sätta sig in i de många förslagen till ämnesplaner, programstrukturer och ändringar av befattningsbeskrivningar. Utifrån den iakttagelsen ställer sig förvaltningen ändå positiva till föreslagna förändringar i UHR:s ändringar gällande kunskapskriterier för blivande yrkeslärare. Det är högst relevant att det går att säkerställa att yrkeskunskaperna hos yrkeslärarna är på en sådan nivå (minst nivå 5 i SeQF) så att undervisningen kan möta ämnesinnehållet och betygsättningen i de gymnasiala yrkesutbildningarna. På så sätt möts eleverna i sin tur av kompetenta lärare och kan förberedas inför framtida yrkesutövande.

Förvaltningen är positiva till att majoriteten av kunskapskriterierna handlar om en *förmåga* att utföra *specialiserade arbetsuppgifter* utifrån relevanta lagar och andra bestämmelser. Det innebär andra krav om kunskaper gällande lagar och bestämmelser än vad den tidigare skrivningen *specialiserade yrkeserfarenheter* stod för.

Förvaltningen instämmer i förslaget om att yrkeslärare med behörighet i nuvarande ämnen även fortsättningsvis ska ha behörighet i ämnet. Likaledes är det bra att dessa lärare bereds möjlighet att ansöka hos Skolverket om förändringen innebär möjlighet till nya ämnesbehörigheter.

Utbildningsförvaltningen instämmer i att kunskapskriterierna för yrkeslärare inom det nya nationella programmet Frisör och stylist (2025) ska ändras. Förslaget innebär att kunskapskriterier för ämnesområdena hantverk, hantverkskunskap och konsthantverk utgår. Kvar finns nio kunskaps-kriterier varav ett är ”Hår och make up”. Kriteriet uppfattas som alltför snävt formulerat då det innefattar flera arbetsområden och salong är inte huvudsakligen en arbetsplats för dessa. Förslagsvis får kunskapskriteriet i stället namnet ”Yrkes och branschkunskap.”

Förvaltningen vill också lyfta ett par mer problematiska områden i samband med UHR behörighetskrav. Det första gäller undersköterskor som förväntas kunna söka till yrkeslärarutbildningen och arbete vid Vård och omsorgsprogrammet. Där kommer kunskapskriterierna för ämnet Anatomi och fysiologi att innebära problem vid ansökningen. I ämnet finns krav på självständigt arbete med läkemedelsberäkning som i praktiken är en sjuksköterskeuppgift, vilket innebär att ansvaret för arbetsuppgiften ligger hos annan yrkeskategori än undersköterska. Här behöver behörighetskraven sålunda ses över om undersköterskor ska få behörighet att söka yrkeslärarutbildning.

Det andra problematiska området gäller de erfarenhetsbaserade och teoretiska kunskapskrav som skrivs fram inom ämnet Bygg- och anläggning. Där står att den ansökande ska ha kunskaper inom minst ett av yrkena: anläggning, byggnadsplåtslageri, husbyggnad eller måleri alternativt inom glasteknik, håltagning, plattsättning, stenmontering, ställningsbyggnad, tak- och tätskikt eller undertaksmontering. ” Minst ett ämne tycks som en generös hållning för att bli behörig till yrkeslärarutbildning, en hållning som kan bli problematisk då kunskapen hos en bygg- och anläggningslärare ska ligga på minst nivå 5 i SeQF. Några av yrkesområdena såsom ställningsbyggnad, tak-/tätskikt är dessutom mycket avgränsade och specificerade och kommer sent i byggprocessen, medan andra, som exempelvis anläggning och husbyggnad, är breda och kräver helhetskunskap.

Tomas Berndtsson

Håkan Larsson

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef för HR och kommunikation